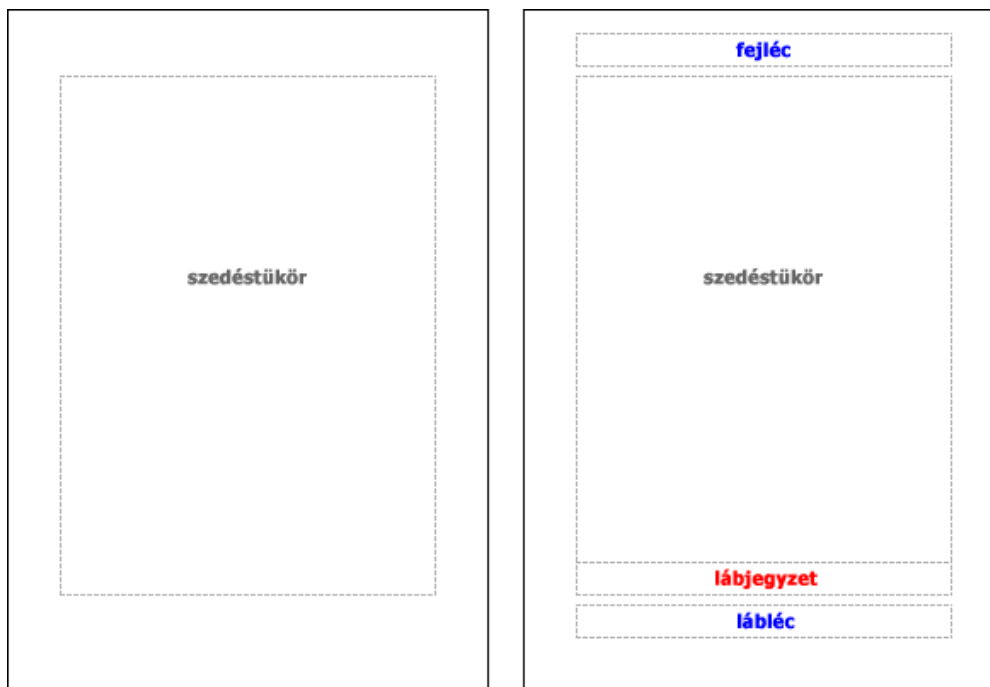

szakaszok formázása (három)

ez a PDF dokumentum a margitfalvi.hu-n olvasható cikk nyomtatásra szánt változata

FEJLÉC, LÁBLÉC - FOGALMAK

A program oldal-sémája a következő elemeket tartalmazza: szedéstükör a lábjegyzettel, a szedéstükör felett álló fejléc és az alatta álló lábléc.

A szedéstükör tartalmazza a dokumentum tárgyát képező szöveget, a szövegtörzset, amibe beletűjük a képeket, táblázatokat és egyéb szemléltető illetve díszítő objektumokat. A szövegtörzset a címek strukturálják. A lábjegyzet a szövegtörzs jelölt eleméhez kapcsolódó magyarázat, kommentár vagy forrás-megadás. A fejléc általában az adott szakaszban álló szövegtörzs címéből, illetve az őt tartalmazó nagyobb tartalmi egység címéből áll. Egyre gyakrabban az oldalszámmal együtt. A lábléc gyakorlatilag az oldalszámot jelenti.

Fej- és lábléc kétjelentésű kifejezések, az egyik mondatban területet, a másikban a területen megjelenített információt jelentik. A fej- és lábléc szerkesztése valamint tulajdonságaik megadása szakasz-formázó művelet. Ez többek között azt is jeleníti, hogy tartalmuk és tulajdonságaik szakaszonként más és más lehet. Sőt! A szakaszon belül a páros és páratlan oldalak fej- és lábléce is eltérő lehet. Sőt, sőt! Még a szakasz első oldalának fej- és lábléce is eltérhet a szakasz többi oldalának fej- és láblécétől.

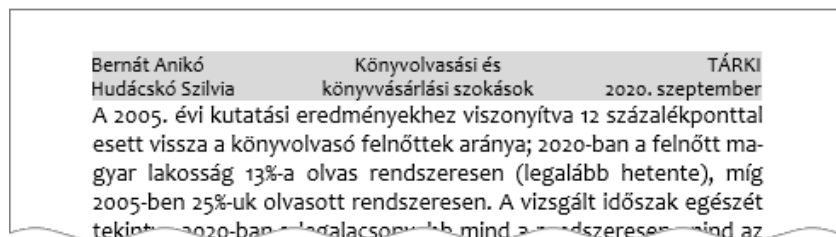
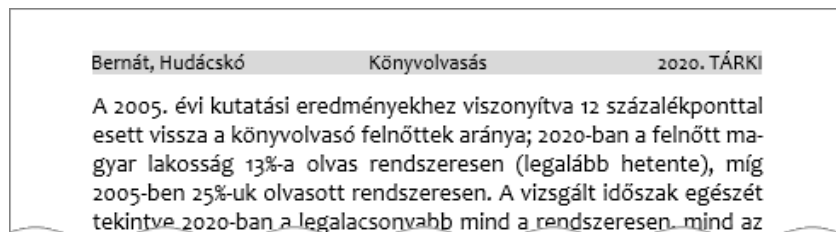
Szóval a fej- és lábléc készítés lehet nagyon összetett feladat is. Ezért először a legegyszerűbb lehetőséggel foglalkozunk: szakasztörések nélküli dokumentumban, minden oldalon azonos fej- és lábléc készítésével. Egyszerűen fogalmazva, ez a leírás a fej- és lábléc készítés alapjait ismerteti.

A fej- és lábléc tartalmazhat szövegen kívül, képet, grafikát, táblázatot és minden egyebet, amit a szedéstükör is tartalmazhat. A fej és lábléc szövegének betűtípusa azonos a dokumentum betűtípusával! Karakterei egy-két ponttal kisebbek, mint a szövegtörzs karakterei!

SZOKÁSOS BEÁLLÍTÁSOK

A fejléc és a lábléc területe egy szedéstükör-szélességű téglalap. A téglalap három határvonalának pozíciója kötött: a papír széléhez közelebb eső vízszintes határvonaluk egy egész huszonöt század centiméterre húzódik a papír szélétől, függőleges oldalaik pedig egy vonalban állnak a függőleges

margókkal. A téglalap negyedik, a szedéstükör felé eső határvonalának pozícióját a fejléc illetve a lábléc tartalma határozza meg.

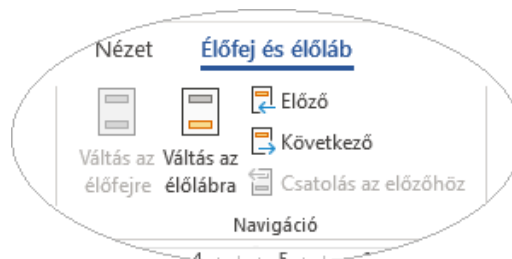
A képen a fejléc pozíciójának változatlanóságát, illetve magasságának változását figyelhetjük meg. Valamint a felső margó elmozdulását. A kötött pozíció miatt a kétsoros fejléc egy picit lejjebb tolt a felső margót. Ezt a hullámvonal által érintett sor (tekintve 2020-ban...) fedettségének módosulása mutatja. Ez a közvetett margó-módosítás azonban nem kerül adminisztrálásra. Az Oldalbeállítások parancstáblán továbbra is a két és feles felső margót találjuk.

Két tabulátort is kapunk a fejléc illetve a lábléc szerkesztéséhez. Egy középre igazítót és egy jobbra igazítót. Az előbbi nyolc, az utóbbi tizenhat centiméterre áll a bal margótól. Ezek az illesztési pontok teszik lehetővé összetett, több elemből álló fejléc illetve lábléc készítését.

A szokásos beállításokhoz tartozik még egy függő behúzás is. Értéke egy egész huszonöt század centiméter, de hogy miért ennyi, meg hogy egyáltalán mi szükség van rá, azt nehéz megválaszolni.

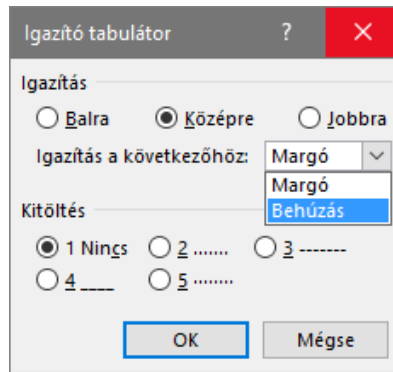
FEJ- ÉS LÁBLÉC KÉSZÍTÉS EGYÉNI BEÁLLÍTÁSOKKAL

A fejléc és a lábléc szerkesztéséhez Nyomtatási elrendezés nézetben kattintsunk duplán a fejléc vagy a lábléc területére. Elhalványul a szedéstükör tartalma és a kurzor megjelenik a kattintott területen. Ezzel párhuzamosan a program megjeleníti a menüszalag Élőfej és Élőláb lapját, amelynek Navigáció csoportjában álló Váltás... vezérlőkkel helyezhetjük át a kurzort az ellentétes területre.

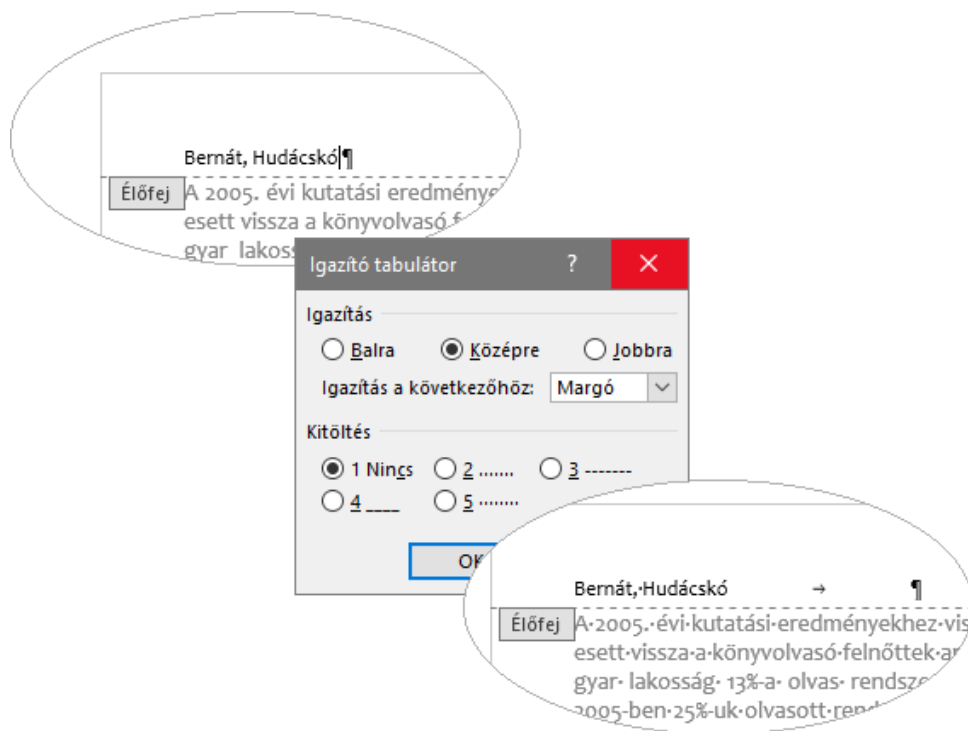
Ha a kurzor a fejlécben áll, akkor a Váltás az élőlábba, ha a láblécben, akkor a Váltás az élőfejre vezérlő aktív. Mindig ezeket a vezérlőket használjuk az átlépéshez, mert a függőleges görgetősáv, kattintásos kurzor-áthelyezés amatőrség!

Egyéni függőleges margók beállítása után a szokásos tabulátorok elvesztik a szedéstükörhöz viszonyított relatív pozíciójukat. Már nem állnak se középen, se jobb szélén. Ezért módosítanunk kell őket, vagy a szövegek igazítását tabulátorok nélkül oldjuk meg: Élőfej és élőláb, Pozíció, Igazító tabulátor beszúrása.

Félrevezetőek a feliratok: ennek a szolgáltatásnak semmi köze a tabulátorokhoz! Szövegek vízszintes igazításáról van szó. Az Igazítás vezérlő három értéke, ugyanazt jelenti, mint a bekezdések igazításánál. Balra a bal margó vonalához, Jobbra a jobb margó vonalához és Középre a szedéstűkör tengelyéhez. Az Igazítás a következőhöz vezérlő Behúzás értéke mellett az igazítások nem a szedéstűkör, hanem a bekezdés széleihez illetve középehez történnek.

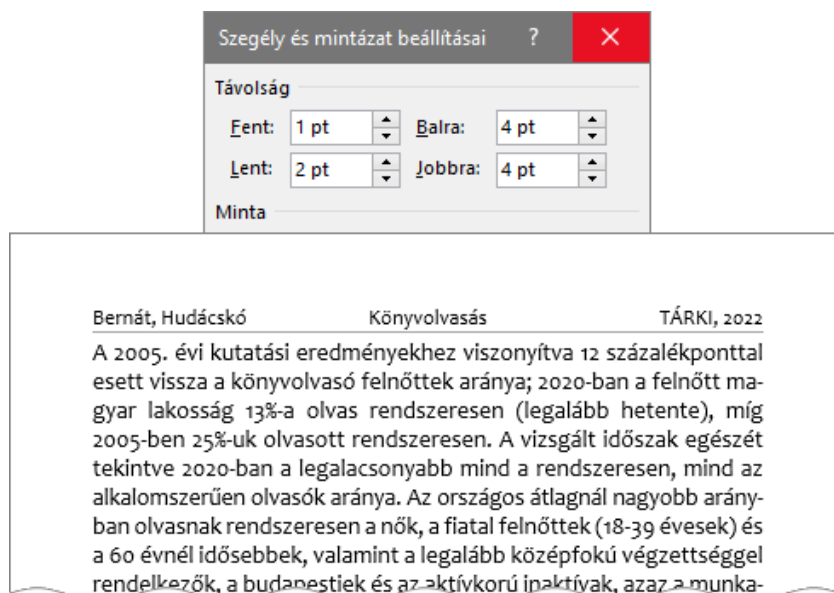
De, hogyan használjuk ezt a modult? Duplát kattintunk a fej- illetve láblécen. A bekezdések a szokásos beállításokkal balra vannak igazítva, ezért az első szövegegységet nem kell külön igazítanunk. Beírjuk a szöveget, majd megjelenítjük a parancstáblát: Élőfej és élőláb, Pozíció, Igazító tabulátor beszúrása. Beállítjuk a Középre igazítást. Ha a már beírt és a beírandó szöveg közé összekötő vonalat szeretnénk, (de ha lehet, ne szeressünk!), akkor válasszuk ki a megfelelőt a Kitöltés (!) területről.

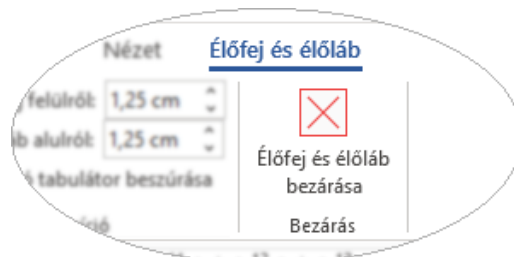
Az okézást követően a kurzor már középen áll. Írjuk be az újabb szöveget, majd ismét jelenítsük meg a parancstáblát. Állítsuk be a Jobbra igazítást... Ha több soros a fej- illetve láblécet akarunk (de ha lehet, ne akarjunk!), akkor minden sorban újra meg kell adnunk az igazításokat.

Az oldal, akkor szép, ha az olvasó a fejléct és a szedéstűkört egyetlen tömbként érzékeli és a tömböt balról, felülről és jobbról körülölelő területet azonos szélességűnek látja. Ezt az elrendezést úgy tudjuk kialakítani, ha a függőleges margóktól néhány milliméterrel kisebb távolságot állítunk be a lapszél és a fejléc között: Élőfej és élőláb, Pozíció, Élőfej felülről. Az alsó margóról, majd az oldalszámozásnál lesz szó.

Nagyon gyakori a fejléc illetve a lábléc grafikus elválasztása a szedéstükrőtől. Ez a fejlécben alsó- a láblécben felső szegély deklarációjával történhet. Ha a vonalat túl hangsúlyosnak találjuk, akkor a vonal színe legyen szürke! A vonal és a szöveg távolságát a Szegély és mintázat beállításai (Kezdőlap, Bekezdés, Szegélyek, Szegély és mintázat..., Szegély, Beállítások...) parancstábla Lent (fejléc) és Fent (lábléc) mezőjében tudjuk szabályozni.

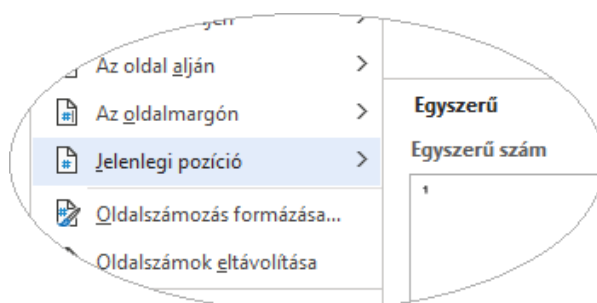

A fejléc és lábléc szerkesztését befejezhetjük az Esc billentyűvel, dupla kattintással a szedéstükrön vagy a szalag Élőfej és élőláb lapjának bezárásával.

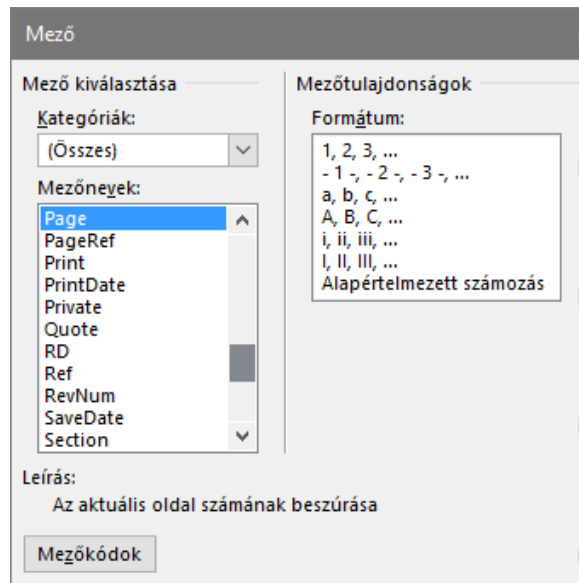
OLDALAK SZÁMOZÁSA

Az oldalszám általában a láblécben áll. És általában középen. És általában nincs pont a szám után. Az oldalszám beszúrásának lépései a következők. Tetszőleges oldalon kattintsunk duplán a láblécen, majd igazítsuk a kurzort középre. Eztán jön a sorszám beszúrása: Élőfej és élőláb, Élőfej és élőláb, Oldalszám, Jelenlegi pozíció, Egyszerű szám.

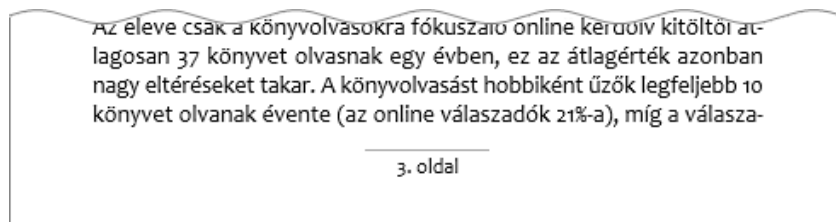

Figyelem, figyelem! A program nem közvetlenül az oldalszámot illeszti be a láblécbe, hanem az oldal sorszámát generáló „Page” nevű „mező”-t. Ez az adatmező biztosítja az oldalszámok automati-

kus frissítését a dokumentum szerkesztése közben. A véletlenül törölt szám-karaktert, csak az előbb ismertetett menüutasítással vagy közvetlenül a mező beszúrásával pótolhatjuk. A mezők listáját a Beszúrás, Szöveg, Kész modulok, Mezők... utasítással jeleníthetjük meg.

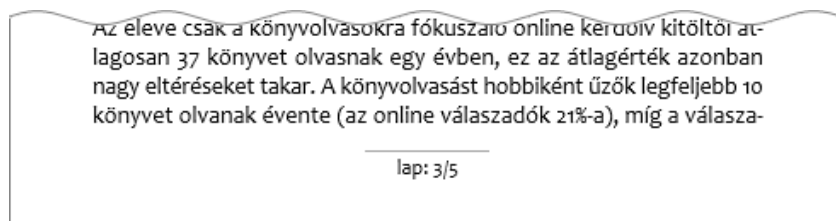

A beszúrást követően, ellenőrizzük a szám-karakter betűtípusát és méretét. Ha szükséges módosítunk. Néhányoldalas dokumentum esetén nyugodtan kiegészíthetjük az oldalszámot egy ponttal. Sőt egyoldalas dokumentum esetén a „lap”, kétoldalas dokumentum esetén az „oldal” szócskával.

Az alsó margó legyen nagyobb, mint a többi, és a lábléc távolságát a lap szélétől (Élőfej és élőláb, Pozíció, Élőláb alulról) úgy határozzuk meg, hogy az oldalszám függőlegesen a margó vízszintes tengelye fölé kerüljön. Az oldalszámot felső szegéllyel díszíthetjük, amelynek „szélességét” a bekezdés bal és jobb oldali behúzásával állíthatjuk be.

Nagyon divatos mostanában az „<oldalszám>/<a dokumentum oldalainak száma>” formátumú oldalszámozás. Csináljunk mi is egy ilyet! Először szúrjuk be a Page mezőt, majd gépeljük be a perjellet, majd végül a „NumPages” mező beszúrása következzen!

Természetesen, nem csak a mező után, hanem a mező elé is írhatunk. Ezt láthatjuk a képen. A mezőket nem csak a fej illetve a láblécben alkalmazhatjuk, hanem a szedéstükörben is.

Minden olyan dokumentumban, amelyben nincsenek megkülönböztetve a páros és páratlan oldalak használhatjuk a program oldalszámzó modulját is: Élőfej és élőláb, Élőfej és élőláb, Oldalszám, Az oldal alján. A lista első három eleme (Egyszerű szám 1, Egyszerű szám 2, Egyszerű szám 3)

balra, középre vagy jobbra igazított számot illeszt a láblécbe. A beillesztett oldalszámot az Élőfej és élőláb, Élőfej és élőláb, Oldalszám, Oldalszámok törlése paranccsal távolíthatjuk el.

margitfalvi.arpad@gmail.com